

SAK 32/17 UNGDOMSLOS HALLINGDAL, EVENTUELL VIDAREFØRING

Saksopplysning

«Ungdomslosen i Hallingdal» er eit tilbod til ungdom i vidaregåande opplæring som treng litt ekstra oppfølging. Ungdomslos prosjektet er eit lågterskeltilbod som verkar førebyggjande. Prosjektet skal hjelpe ungdom mellom 15 og 20 år til å fullføra og bestå utdanning, koma i jobb, eller koma i aktivitet.

Dette er eit samarbeid mellom Lokalmedisinsk senter, NAV, Oppfølgingstenesta OT og Ål og Gol vidaregåande skular. Gol kommune er vertskommune.

Det tre-årige prosjektet starta i 2014 og blir avslutta i 2017. Prosjektet har tilsett 2 losar (miljøarbeidarar) i 100% stillingar, som har som hovudoppgåve å hjelpe utsatt ungdom til å fullføre vidaregåande utdanning. Prosjektet er finansiert via fylkesmannen i

Buskerud/Helsedirektoratet. Regionrådet for Hallingdal har fått presentert prosjektet m.a. i [sak 16/15](#) og i [sak 26/17](#) der Dag Stemsverk orienterte om evalueringsrapport ungdomslos i Hallingdal og status for prosjektet.

Konklusjon og tilråding i evalueringsrapporten:

Ut fra de erfaringer vi har gjort gjennom 3 år i prosjektet kan det synes som at det er en sammenheng mellom utestenging/tilhørighet og fravær/skoleprestasjoner. Derfor er våre anbefalinger å gjøre ungdommen mere robuste til å lære seg i inkludere seg selv istedenfor å diskvalifisere seg selv som vi ofte opplever at ungdommen gjør både faglig og i sosiale kontekster med andre. Diskvalifiseringen vi ser er i forhold til andre og til skole/fag og som skaper press og stress. Vår anbefaling til skolene er å «følge med i tiden» Ungdommen har ikke bare press fra skolen, men like mye press i forhold til sosiale medier. Summen av dette blir for noen for mye. Når vi spør ungdommen selv om hva som skaper press svarer samtlige at det ikke er samfunnet, skolen eller foreldre men de selv.

For at prosjektet skal gå over i videre drift forutsetter det at kommunene implementerer dette i vanlig drift og/eller i samarbeid med øvrige samarbeidspartnere.

Helse og omsorgsleiarane vedtok i møte 18.august 2017:

HOF ønsker at dette tiltaket skal videreføres, men vi ønsker ikke å budsjettere det innenfor våre budsjetter. Vi ønsker at rådmennene tar dette opp o partnerskapet NAV mtp å få en delfinansiering derfra. I tillegg må det arbeids med at videregående skoler kobles inn. Om ikke dette skjer mener vi i HOF at dette prosjektet må avsluttes.

Spørsmålet er no eventuell vidareføring av ungdomslos-prosjektet etter at prosjektperioden er avslutta i 2017.

Vurdering

Ut frå dei evalueringar som er gjort, syner det eit klart behov og «Ungdomslosen i Hallingdal» kan syne til gode resultat. Ei vidareføring av Ungdomslosen i Hallingdal har m.a. vore sett i samanheng med planlagt arbeidsinstitutt, arbeidsinstituttfunksjonar Hallingdal.

Buskerud fylkeskommune gav tydelege signal om å setja i gang arbeidet med arbeidsinstituttfunksjonar i Hallingdal, ref vedtak [sak 24/16](#). Men som kjent sette ikkje Buskerud fylkeskommune av midlar til arbeidsinstitutt i 2017. Dette gjer at ungdomslos-prosjektet har kome i eit «vakum», der noko av grunnlaget for vurdering av framtidige permanente løysingar ikkje er endeleg på plass.

Etter dagleg leiar sitt syn er det følgjande alternative løysingar:

1. Etablere ei fast ordning med ungdomslos i Hallingdal finansiert av kommunane i Hallingdal, eventuelt i samarbeid med Buskerud fylkeskommune og kanskje NAV
2. Etablere ei fast ordning med ungdomslos i Hallingdal finansiert av Buskerud fylkeskommune og eventuelt NAV
3. Implementere ungdomslos i ordinær drift i kommunane eventuelt i samarbeid med Buskerud fylkeskommune og NAV
4. Vidareføre ungdomslos som prosjekt i 2018

Før det blir gjort nærare avklaringar er det nødvendig å avklare Buskerud fylkeskommune sin ståstad. Dette er det eit håp om at kan skje i veke 39.

Forslag til vedtak

Ål 24.9.2017
Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

Vedlegg: Evalueringsrapport Ungdomslosprosjektet 2014 – 2017, mai 2017

EVALUERING UNGDOMSLOS PROSJEKTET

2014-2017

Hemsedal kommune

Gol Kommune

Nes Kommune

Flå kommune

Ål kommune

Hol kommune

Forord

Evalueringen av Los prosjektet er gjennomført i mai 2017 på oppdrag av Regionrådet som representerer alle kommunene i Hallingdal.

Los prosjektet har vært faglig interessant og dessuten åpenbart vært til god hjelp for mange unge i utsatte posisjoner.

Vi vil takke alle samarbeidspartnere for godt samarbeid og gode innspill underveis. Dette har vært av stor betydning for utviklingene av prosjektet

Gol, mai 2017

Dag Stemsverk, Charlotte Haaland og Madeleine Dokk

Innhold

Forord.....	3
Innhold.....	4
Fakta.....	5
Sammendrag.....	5
Bakgrunn for losprosjektet.....	8
Utforming av prosjektet.....	9
Departementets målsettinger.....	10
Konkret målsetting i regionen Hallingdal.....	11
Mål individnivå.....	12
Mål samfunnsnivå.....	12
Problemstilling for evaluering.....	12
Marginalisering.....	13
Oversikt statistikk 2014-2017.....	13
Resultater på individnivå.....	16
Resultater på systemnivå.....	19
Tilbakemelding samarbeidspartnere.....	24
Resultater på samfunnsnivå.....	30
Effektrangering.....	32
Konklusjon og anbefalinger.....	34

Fakta

Hensikten med Losprosjektet har vært å styrke oppfølgingen av ungdom i alderen 15 - 22 som har svak tilknytning til skole eller arbeid, og å bidra til å motvirke frafall i den videregående skolen.

Kommunene som er med i prosjektet har fått støtte over en periode på tre år.

I prosjektet deltok 6 kommuner fra Buskerud fylke i tiden 2014 – 2017. Målgruppen for Losprosjektet er ungdom med sammensatte vansker i alderen 15 - 22 år. Totalt har ca.150 ungdommer fått en eller annen hjelp.

I alt 2 loser har vært involvert, begge i 100% stilling,

Losene er forankret i et tverretattlig samarbeid i kommunene. Sentrale aktører i oppfølgingen av ungdommene er Hallingdal barneverntjeneste, NAV, Ål og Gol videregående skole, oppfølgingstjenesten (OT), PPT samt eventuelle oppsøkende virksomheter som finnes på kommunalt nivå.

Gol kommune har vært vertskommune og har hatt ansvar for søknad og rapportering. Prosjektet har vært fullfinansiert av tilskuddsmidler.

Losene rapporterer om at ungdommene som deltar i prosjektet opplever vansker som mobbing, psykiske problemer, press, rusproblemer og familieproblematikk, i tillegg til lav skolemotivasjon og utfordringer med å mestre de faglige kravene i skolen.

Sammendrag

I denne rapporten presenterer vi resultatene fra evaluering av Los- prosjektet, et treårig utviklingsprosjekt i 6 kommuner i Hallingdal. Evalueringen viser at prosjektet har vært vellykket på kort sikt. Det har ikke gått nok tid til at vi kan vite noe om de langsiktige resultatene.

Prosjektet blir avsluttet ved utgangen av 2017, men det er søkt om midler for videreføring og midlene er innvilget fra Fylkesmannen. Det er nå opp til kommunene om de vil satse videre.

Målgruppen for Losprosjektet var unge i alderen 15–22 år som er i risiko for å falle utenfor skole og arbeid, og som også har behov for oppfølging fra flere tjenester og aktører. Gjennom Losprosjektet skulle ungdommene få en person å forholde seg til som sørget for tett oppfølging, og som bidro til at ungdommene klarte å nyttiggjøre seg tilbud som gis i skolen eller av andre tjenester. Losprosjektet føyer seg derved inn i rekken av en serie med nyere utviklingsprosjekter og tiltak som er rettet mot potensielt eller allerede marginalisert ungdom, motivert med de store samfunnsmessige og individuelle konsekvensene vi ser i dag av å ikke fullføre videregående opplæring. Vinklingen på Losprosjektet, med den vekten som legges på individualisert og tett oppfølging, ble valgt ut fra tidligere forskning som viser at dette er en hensiktsmessig tilnærming.

I alt fikk ca. 150 ungdommer mer eller mindre grad hjelp fra ungdomslosene disse årene, hvorav de fleste var mellom 16 og 19 år og som var eller skulle vært i videregående opplæring. Totalt har 2 loser vært involvert på full tid. Losene har vært forankret på ulike steder i kommunene, varierende mellom barneverntjenesten, oppvekst- etater, skolerelaterte tiltak og Nav. I hovedsak har losene konsentrert seg om de to videregående skolene i Hallingdal på Ål og på Gol men også hatt fokus ungdom som og ikke er i skole som må oppsøkes og forstyrres hjemme.

Evalueringen har besvart problemstillinger på både individ-, system- og samfunnsnivå. På *individnivå* har, naturlig nok, fokuset vært rettet mot hvordan losene har arbeidet med og hva slags resultater som er oppnådd for de enkelte ungdommene. På kort sikt anslår vi at 70 prosent av ungdommene hadde fått en forbedret situasjon mens de deltok i Losprosjektet. Dette er målt i forhold til:

1. Bedre motivasjon for skolearbeidet og bedre faglig utbytte,
2. Tilstedeværelse på skole/arbeid/aktivitet
3. Grad av tilhørighet til andre.

Dessuten har losene gitt sine vurderinger av hvorvidt ungdommene hadde fått en bedre situasjon mer generelt. Eksempelvis hjelp med å få i gang en aktivitet, hjelp til ulike psykiske vansker, et bedre forhold til andre ungdommer og foreldrene, hjelp til å bedre motivasjon til å komme i aktivitet, skole, arbeid.

På *systemnivå* har vi positive resultater hva angikk mulighetene for innsats i forhold til hver enkelt ungdom. Losene var forankret i det som kan kalles førstelinjetjenesten, og samarbeidet aktivt med en lang rekke instanser både i og utenfor skolen. Losene opplevde i hovedsak at de ble positivt mottatt av andre, at de fikk gehør for den gode kunnskapen de utviklet om ungdommene, og at det ble utviklet konstruktivt samarbeid i enkeltsaker.

Når det gjelder resultater på *samfunnsnivå*, er det viktig å understreke at prosjektet ikke har vart lenge nok til å kunne gi svar på om flertallet av ungdommenes langsiktige mål særlig om å fullføre videregående skole, ble nådd. Dette skyldes primært at så mange av ungdommene var for unge da prosjektet startet til at det hadde vært mulig å undersøke dette, særlig når vi vet at mange vil bruke mer enn normert tid. Ulike forutsetninger, det vil si ulike modeller for hva som skjer underveis, gir ulike svar på hvor mange som må fullføre videregående opplæring for at et prosjekt av Lostypen skal gi effekt. I Valdres var det gjort en beregning i 2009 om kostnadene til lokalsamfunnet på et livsløp der ungdommen faller helt utenfor og blir en stor utgiftspost i løpet av et livsløp. Totalt regner en at beløpet ligger på ca 12 millioner kroner pr. person på et livsløp. Dette er den økonomiske delen mens den andre er selvsagt livskvaliteten til den enkelte ungdom. Det er vanskelig å anta antall ungdommer som er under denne kategori, men et nøkternt antall på 3 ungdommer er ikke urealistisk. Dersom en regner dette om til penger og tar utgangspunkt i 12.000.000,-kr /ungdom på et livsløp vil det tilsvare ca.36.000.000,-kr i besparelse. (<https://www.utanforskapetspris.se/>) Det vil ikke være usannsynlig at en kan oppnå 1 person pr. år. Dette er selvsagt ikke noe empirisk undersøkelse, men en antagelse ut fra de vi har jobbet med. Og så må en ikke glemme at det er gjennom et meget godt samarbeid med gode samarbeidspartnere som også bidrar.

Evalueringen viser at losene i høy grad har arbeidet i tråd med forutsetningene fra prosjektet og prosjektets mandat. Dette innebærer høy grad av skreddersøm, fleksibilitet og variasjon når det gjelder det løpende arbeidet med ungdommene. Losene understreker betydningen av at de hadde hatt stor grad av frihet til å legge opp arbeidet. De aller fleste ungdommene har hatt langsiktige målsettinger om å fullføre videregående opplæring og komme i arbeid, mens de kortsiktige målsettingene har variert i langt større grad, noe losenes arbeidsform har gjort det mulig å imøtekomme.

Ungdommene som deltok i evalueringen, besvarte et spørreskjema på nett om mulig effekt av den hjelpen de fikk.

Samarbeidspartnere fikk anledning til uttalelse gjennom et opprop som ble sendt ut til alle involverte samarbeidspartnere.

Etter vår vurdering viser evalueringen at Losprosjektet har vært en suksess som helhet, i hvert fall på kort sikt. Samtidig som flertallet av ungdommene var enten i

skole eller arbeid da prosjektet ble avsluttet, gir losene uttrykk for at det har skjedd forandringer som har ført til at mange har fått et bedre liv og en bedre hverdag.

Bakgrunnen for losprosjektet

Bakgrunnen for at Helsedirektoratet igangsatte Losprosjektet var blant annet å styrke kommunalt psykisk helse- og rusarbeid. Resultater fra tidligere forsknings- og utviklingsarbeid rettet mot ungdom som sliter med å mestre skole og arbeid. Prosjektet ble utformet som et treårig forsøksarbeid som bygget på suksessfaktorer som hadde blitt identifisert gjennom tidligere satsinger. Særlig ønsket man å bygge videre på funn og erfaringer fra utviklingsprosjektene «Utsatte unge 17–23 år» (Kristiansen og Skårberg, 2010) og «Unge utenfor» (Follesø et al., 2011).

Midlene kunne brukes til lønn, drift, kompetanseheving og reiseutgifter. Losfunksjonen skulle styrke oppfølgingen av ungdom i målgruppen gjennom ansettelse av egne oppfølgere/loser. Losene skulle ha et særlig fokus på å styrke deltakernes tilknytning til skole og/eller arbeid, og bidra til at flere fullfører videregående opplæring og kommer ut i jobb. Den bærende ideen bak Losprosjektet kan følgelig sies å være tett og fleksibel oppfølging av ungdommer fra en person med tilstrekkelig tid og kompetanse, som samtidig kunne arbeide på systemnivå og bidra til bedre koordinerte tiltak for hver enkelt så vel som mer generelt.

Målgruppen for forsøksprosjektet skulle være sårbar ungdom i alderen 15–21 år som var i risikozonen for å falle utenfor skole og arbeid. Målgruppen burde videre avgrenses til ungdom med sammensatte behov; det vil si ungdom med behov for oppfølging fra flere tjenester og aktører. Losfunksjonen skulle knyttes spesielt til to grupper:

- Ungdom i vgs. som viser begynnende tegn på marginalisering. Det vil si ungdom med svake skoleprestasjoner, høyt fravær med mer.
- Marginalisert ungdom som har avbrutt videregående opplæring og som står uten jobb.

Forskning påpeker videre at ungdom i målgruppen selv peker på at det er en mangel på tilrettelagte og fleksible tilbud, mangel på tett oppfølging i skolen og i arbeidsrettede tiltak, og at liten oppmerksomhet rettes mot utfordringer som

ungdommene opplever på andre livsområder. Mer generelt kan det påpekes at samarbeidsutfordringer mellom ulike instanser synes spesielt framtrepende i arbeid med marginalisert ungdom, ikke minst fordi virkemidlene er fordelt på kommune, fylkeskommune og stat. Dessuten var det mangel på systematisk og dokumentert kunnskap om effekter av tiltak som iverksettes overfor denne gruppen.

Losfunksjonen skulle sørge for tett, individuell oppfølging av enkeltungdommer. Oppfølgingen skulle bidra til at ungdom kan nyttiggjøre seg tilbud som gis i skolen eller av andre tjenester. Videre skulle losene fungere som bindeledd mellom ungdom og øvrige hjelpetjenester, og hjelpe dem med å komme i kontakt med tjenester som forvalter nødvendige hjelpetiltak. Losene skulle videre ha en tverrfaglig forankring som kunne gjøre det mulig å mobilisere og koordinere tiltak fra ulike aktører, og funksjonen skulle organiseres og lokaliseres på en slik måte at det ble lett for ungdom å ta kontakt og få hjelp raskt. Videre måtte losfunksjonen så vel som oppfølgingen i enkeltsaker, baseres på brukermedvirkning.

Selv om prosjektet skulle være kommunalt forankret, måtte det samtidig ha et regionalt perspektiv. Det skulle videre bygge på allerede eksisterende tiltak som fantes i kommunen eller regionen, og ha en tverrfaglig forankring der sentrale aktører burde være barnevern, Nav, grunnskoler og videregående skoler, oppfølgingstjenesten, utekontakter (eller liknende).

Utforming av prosjektet

I alt deltok 6 kommuner i Hallingdal.

Hol kommune

Ål kommune

Gol Kommune

Hemsedal kommune

Nes kommune

Flå kommune

Hoveddelen av prosjektet ble gjennomført i årene 2014–2017. Vertskommunen har vært Gol kommune. Hallingdal lokalmedisinske tjenester, NAV i Hallingdal, Gol kommune, Gol og Ål videregående skole samt Oppfølgingstjenesten (OT) inngikk denne avtalen. Det ble opprettet prosjektgruppe bestående av Gol kommune, NAV Gol, Gol og Ål vgs, Ledere psykisk helse Ål, Leder psykisk helse Gol, Samhandlingsleder Hallinghelse og Oppfølgingstjenesten (OT)

Samlet årlig beløp som ble bevilget til prosjektet var 1.300 000 kroner.

Midlene fra departementet skulle dekke to hele stillinger

Videre varierte det hvor losene var lokalisert, men for det meste på begge videregående skolene. Det var litt utskifting blant losene underveis i prosjektet slik at det kom inn en tredje person en periode på ca 1 år.

Ved prosjektslutt kan det anslås at i overkant av 150 ungdommer hadde hatt kontakt med Losprosjektet i kortere eller lengre tid.

Gjennomsnittlig deltakerantall 25 ungdommer per kommune. Når det gjelder hvor lenge hver enkelt ungdom var med i prosjektet var dette variabelt. Flesteparten av disse deltok i Losprosjektet i ett år eller kortere, mens noen var med over lengre tid, også lenger enn to år.

Prosjektet søkes videreført i perioden 2016–2018, og det er innvilget tilskuddsmidler for 2017. Dersom det skal videreføres ut 2018 med

tilskuddsmidler må det forankres i alle kommunene og eller samarbeidende partner.

Departementets målsetting

Formålet med Losprosjektet var å forebygge at ungdom startet eller var i faresonen for å starte med rus. Virkemidlene skulle være at ungdommene skulle stå bedre rustet til et selvstendig voksenliv og framtidig arbeidsliv. Fra departementets side hadde prosjektet følgende målsettinger i forhold til de ressursene som ble gitt med et mål om at Losprosjektet skulle føre til resultater på tre områder:

- *Individnivå, ved at ungdom som mottok hjelp skulle få styrket tilknytning til skole eller arbeid*

Når det gjaldt *skolen*, var indikatorer på mestring tilstedeværelse (for eksempel redusert fravær, oppmøte i tide), faglig fungering (for eksempel økt innsats/egenarbeid, bedre skoleprestasjoner, økt oppmerksomhet i undervisningssituasjonen, økt formell kompetanse) og atferd i skolesituasjonen (for eksempel bedre sosial fungering i klassen og ellers, færre konflikter og økt sosial deltakelse).

Når det gjaldt *arbeid*, var man tilsvarende opptatt av oppmøte, sosial og faglig fungering og det å motvirke avhengighet av offentlige ytelser.

- *Systemnivå, ved at prosjektet skulle føre til systematisering og implementering av egnede arbeidsformer overfor ungdom i målgruppen.*

Her skulle Losprosjektet føre til *systematisering og implementering av egnede arbeidsformer overfor ungdom i målgruppen*, gjennom at ungdommen opplevde å få en person å forholde seg til, oppfølging etter behov og koordinerte tjenester i prosjektperioden, at kommunene gjennomførte gode kartlegginger av behov og ressurser hos ungdommene og at kommunene evaluerte innsatsen overfor hver enkelt under og etter avsluttet innsats.

Videre skulle Losprosjektet føre til *helhetlige og koordinerte tjenestetilbud til ungdom i målgruppen*, gjennom forpliktende, tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsstrukturer i kommunene og mellom kommune, fylkeskommune og stat, forpliktende oppgave- og ansvarsfordeling i direkte arbeid med ungdommene og god koordinering av ulike prosjekter rettet mot målgruppen og tilgrensende målgrupper.

For det tredje skulle Losprosjektet på systemnivå bidra til at *ungdom får de*

tiltakene som er nødvendig for å styrke tilknytningen til skole og jobb, gjennom bedre tilpasning av eksisterende tiltak i kommune.

- *Samfunnsnivå, ved at Losprosjektet skulle danne grunnlaget for videre interkommunal innsats for å redusere marginalisering blant unge.*

Ved at Losprosjektet øker sannsynligheten for at ungdom i målgruppen kommer i arbeid. Videre øker spredning av Losprosjektet oppmerksomheten om målgruppen og betydningen av systematisk og helhetlig innsats for målgruppen, spredning reduserer kostnader over offentlige budsjetter knyttet til ungdom i målgruppen, og gir samfunnsøkonomiske gevinster på kort og lang sikt.

Konkret målsetting i regionen Hallingdal:

1. Forebygge rusproblematikk og potensielle utfordringer i den psykiske helse hos de ungdommene som er i risikozonen.
2. Fange tidlig opp ungdommer som uteblir fra skolen eller som er i ferd eller allerede har fått et rusproblem.
3. Redusere frafallet eller redusere antall som ikke gjennomfører videregående skole på Ål vgs. og Gol vgs.
4. Bidra til å forbedre ungdommenes faglige prestasjoner ved økt tilstedeværelse på skolene.
5. Legge til rette for alternativer til gjennomføring av videregående opplæring gjennom tett samarbeid med Nav, Hallingdal barneverntjeneste, Politi, Kriminalomsorgen, OT, og de to videregående skolene i Hallingdal.
6. Bidra til gode samarbeidsformer og kommunikasjonslinjer med elevens hjemkommuner slik at det kan settes i gang tiltak tidlig.
7. Stimulere til sterk brukermedvirkning fra målgruppen selv - både i planlegging av tiltaket og i gjennomføring.

Mandat

- Aktivt oppsøkende virksomhet
- Relasjonsbygging
- Nettverksarbeid
- Motivasjonsarbeid (eks MI, AI)
- Miljøterapi
- Samordning av tiltak ved bruk av IP og ansvarsgrupper
- Satsningsområdene vi vil prøve ut det første året:
- Tidlig innsats og økt voksenkontakt for ungdom i målgruppa.

- Sette inn spesielle tiltak for hybelboere, og ungdom som ikke kan/vil bo hjemme.
- Legge til rette for gode fritids- /aktivitetstilbud.
- Heve kompetansen om ungdom med helhetlig oppfølgingsbehov.
- Gjensidig utveksling av erfaringer mellom ansatte på skolen og losene.
- Bidra i tverrfaglige team for barn og unge i alle Hallingdal kommunene, NAV og videregående skole.
- Videreutvikle informasjonsrutinene ved overganger mellom ungdomsskolene og videregående, internt på videregående, mellom videregående og bedrifter/arbeidsliv/NAV.

Mål individnivå

- Bidra til at flere lykkes med å fullføre sin utdanning og kommer i jobb.
- Bidra til at færre utvikler rus- og psykiske helseproblemer.
- Bidra til at elever/ brukere erfarer at det er mulig å påvirke egen livssituasjon positivt.

Mål samfunnsnivå

- Bidra til å styrke samfunnets evne til å forebygge problemer framfor bare å reparere.
- Bidra til å styrke tverrsektorielt og interkommunalt samarbeid, herunder samarbeid mellom ulike nivåer (stat – fylke – kommune).
- Bidra til at flere kan leve et selvstendig liv.

Problemstillinger for evalueringen

Ettersom det var meningen at Losprosjektet skulle oppnå resultater både på individ-, system- og samfunnsnivå, var det også viktig å formulere problemstillinger for evalueringen på alle disse tre nivåene. Følgende mer overordnede problemstillinger kunne formuleres:

1. Hva kjennetegner ungdommene som deltar i Losprosjektet? I hvor stor grad har de behov for kontakt med andre hjelpetjenester slik at et vellykket utfall er betinget av godt samarbeid med andre tjenester og etater?
2. I hvor stor grad og på hvilke måter skjedde det positive endringer med deltakerne i løpet av Losprosjektet?
3. I hvor stor grad og på hvilke måter har Losprosjektet påvirket det øvrige tjenestetilbudet i kommunene for prosjektets målgruppe?
4. I hvor stor grad og på hvilke måter kan Losprosjektet og videre spredning av prosjektet være samfunnsøkonomisk lønnsomt?

Marginalisering

Å være *marginalisert*, og brukes betegnelser som «unge utenfor» eller «utenforskap» (Harsløf & Malmberg-Heimonen, 2013), det å ha «tippet over kanten» (Halvorsen et al., 2012), eller det å være i utkanten, eller utenfor en gruppe eller en sammenheng (Sandnes, 2013). Et mulig utfall av marginaliseringsprosesser er med andre ord sosial eksklusjon. Unge som er i størst risiko for å bli sosialt ekskludert, er nettopp de som er utenfor arbeid og skole samtidig som sannsynligheten for fortsatt utenforskap er stor (Raaum et al., 2009).

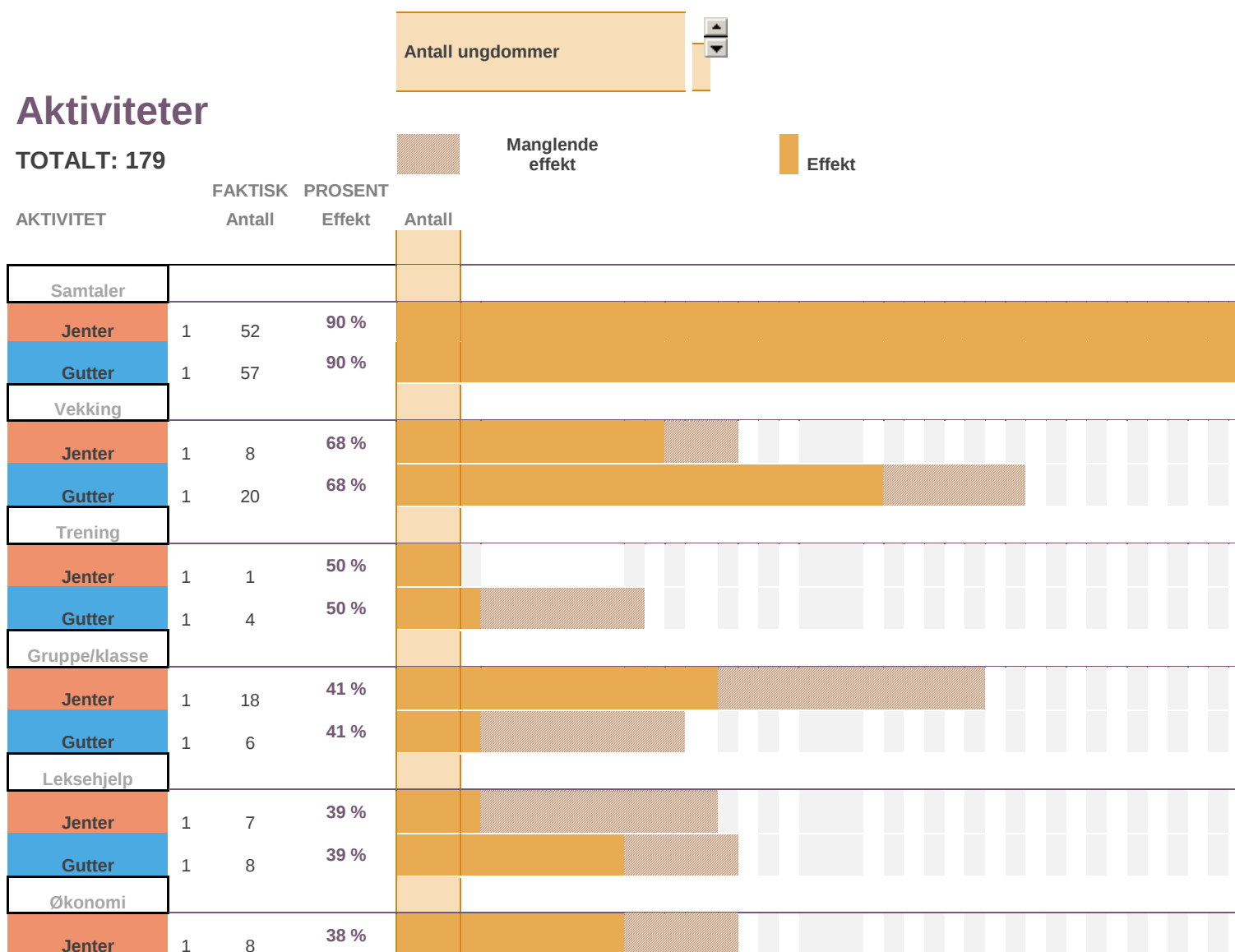
Målgruppa for prosjektet omfatter både de som er i ferd med og de som

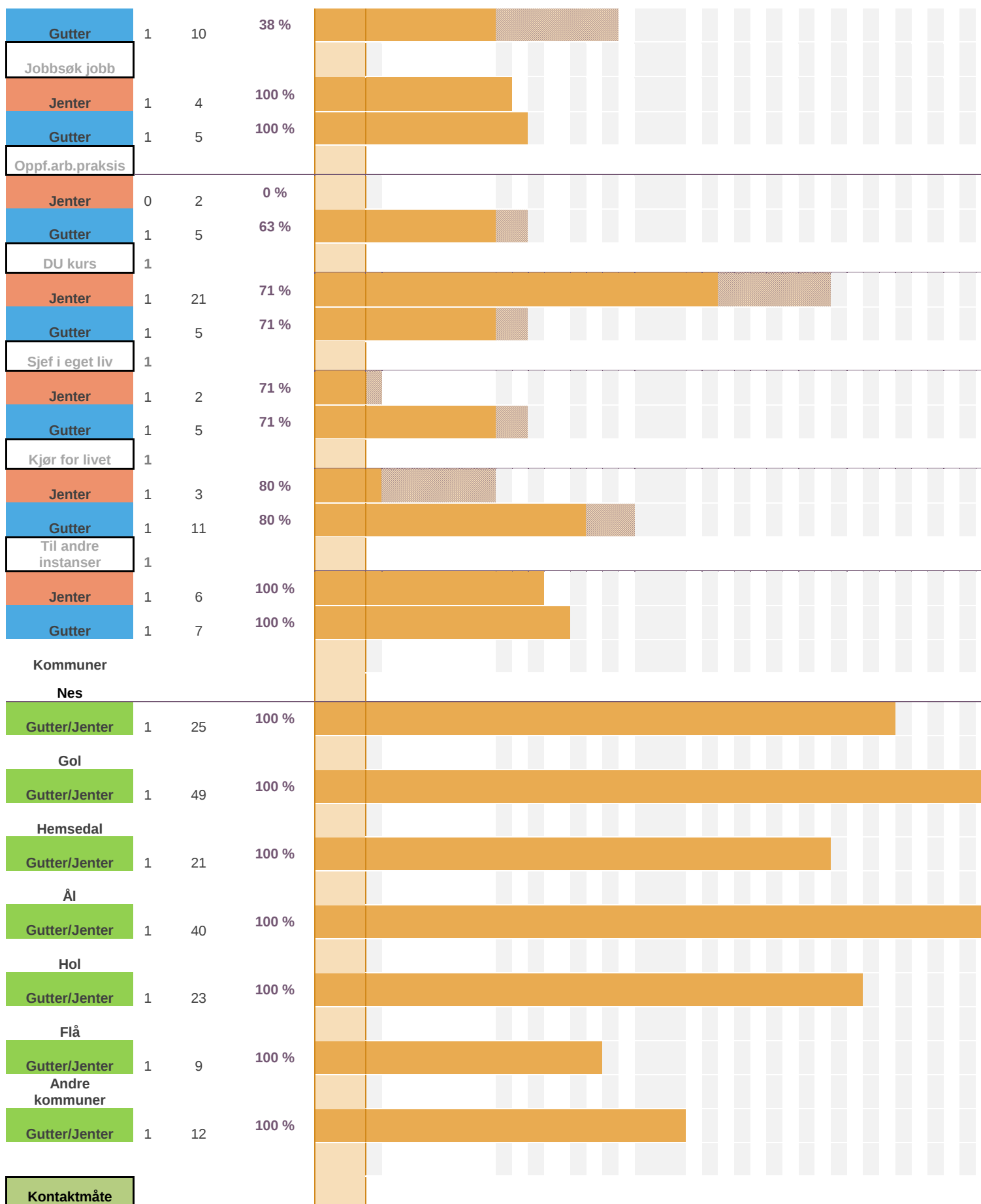
allerede har falt ut av skole eller arbeid. Ett ytterpunkt for målgruppa kan følgelig være en ungdom som har utviklet bekymringsfullt mye fravær, der losen arbeider for å få vedkommende tilbake til skolen i tide til å få gått opp til eksamen. Et annet ytterpunkt kan være en 20–22-åring som ikke har greid å fullføre videregående skole ennå, og som strever eller står i fare for å få rusproblemer.

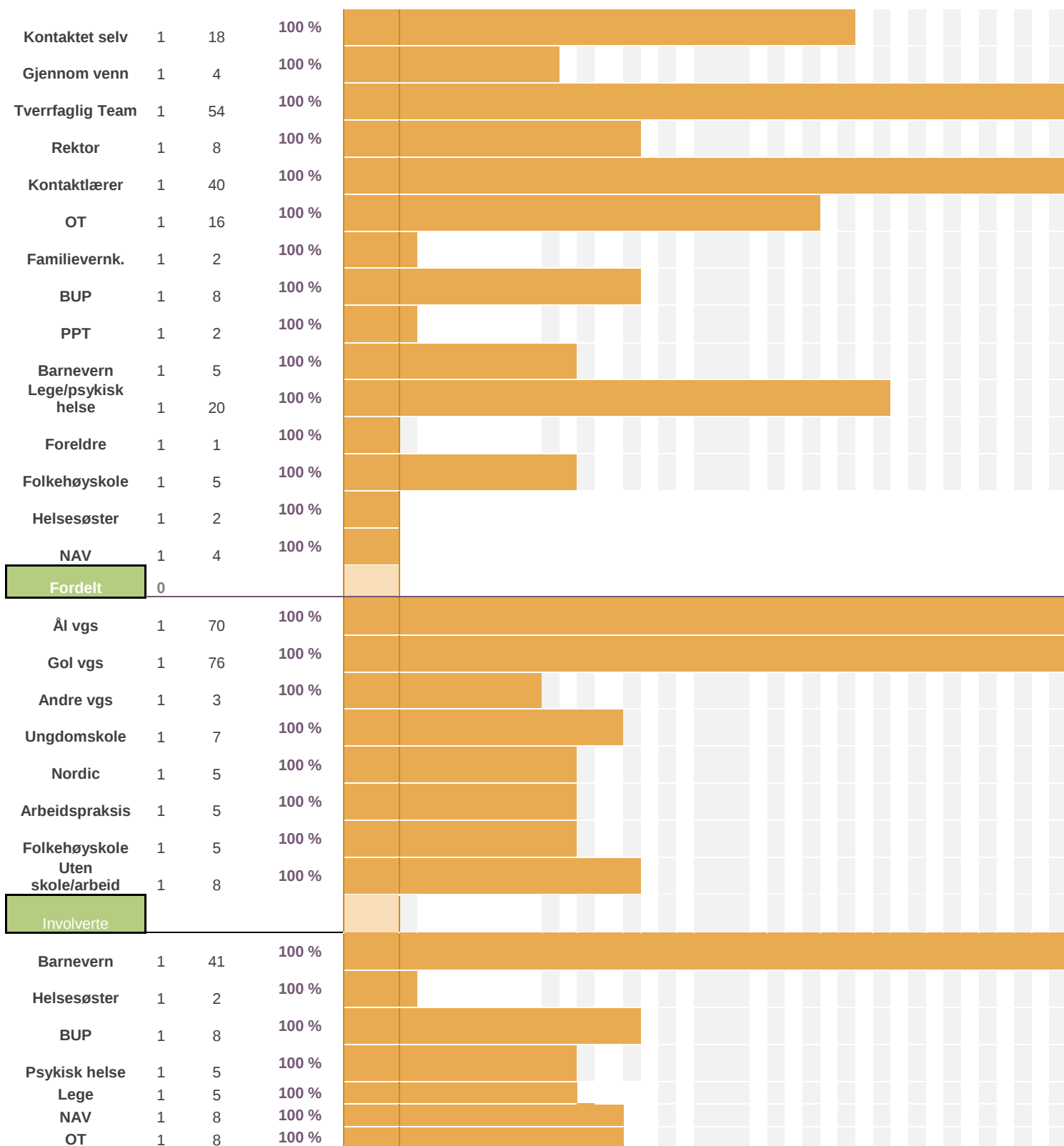
Losprosjektet har startet på en prosess som kan hjelpe ungdom som holder på å falle ut av skolen til motivasjon og hvor enkle tiltak kan bidra til å øke motivasjonen. I andre tilfeller finner vi ungdom som er ekstremt umotivert, av mange årsaker, og der losen må arbeide hardt over tid for å motivere vedkommende og bidra til at motivasjonen opprettholdes over tid.

Oversikt 2014-2017

31.05.2017

Kommentar til statistikken

De nye fraværsreglene gjeldende fra skoleåret 2016-2017 har hatt innvirkning på statistikken i forhold til at behovet for vekking har gått ned det siste året. Ellers er det ikke store endringene fra 2014 til 2017 for behov av de øvrige tjenestene.

Resultater på individnivå

Evalueringen ble utført via SurveyMonkey sitt gratis evalueringssystem. Ungdommene får tilsendt en link på SMS og kan gå direkte inn via sin mobil og svare.

Fordelt på gutter og jenter

Gutt eller jente		
Answer Options	Response Percent	Response Count
Gutt	40,0%	14
Jente	60,0%	21
<i>answered question</i>		35
<i>skipped question</i>		1

Hvilke type hjelp fikk du av Ungdomslosen og i hvilken grad mener du det det hjalp deg?						
Tjenester	Svært liten	Liten	Middels	God	Meget god	Response Count
Samtaler	2	4	9	8	14	34
DU (Livsmestring)	5	2	6	7	2	21
Vekking	4	1	4	4	3	16
Trening	7	4	2	2	1	16
Gruppe/klasse samlinger	9	1	5	2	0	17
Leksehjelp	9	2	5	1	1	18
Økonomi	6	4	5	1	0	16
Oppfølging aktivitet/arbeidsplass	5	2	6	3	3	19
Losing andre instanser	6	1	4	2	6	18
<i>answered question</i>						35
<i>skipped question</i>						1

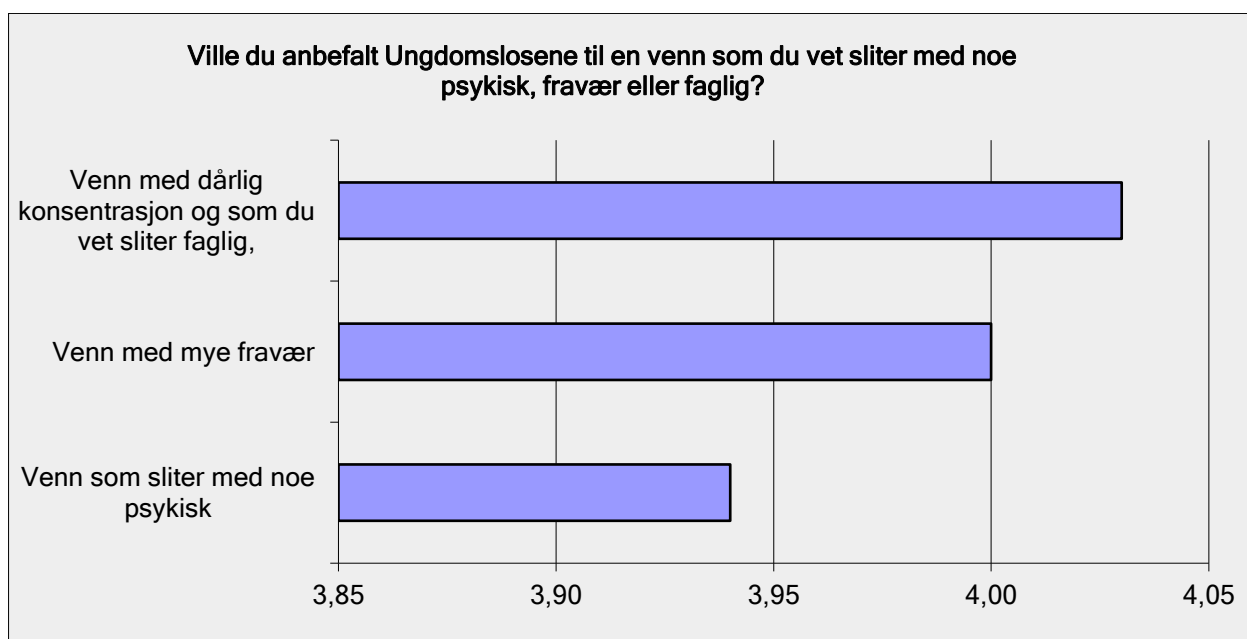
Kommentar

Ungdommene svarer her på hvilke type tjenestehjelp de har fått fra ungdomslosene. Selv om vi har prøvd å være tydelig i forhold til spørsmålene er det noen som har misforstått slik at de svarer på alle og ikke bare på de tjenester de har fått. Noen har fått flere tjenester. Det er samtaler og livsmestring de fleste svarer at de har fått best utbytte av.

Hvilke effekt hadde hjelpen du fikk på fravær, konsentrasjon faglig og sosialt samvær/tilhørighet med medelever/andre?							
Answer Options	Svært liten	Liten	Middels	God	Meget god	Rating Average	Response Count
Fravær	2	7	9	8	3	3,10	29
Konsentrasjon faglig/jobbb	2	3	11	11	2	3,28	29
Sosialt samvær med medelever/andre	3	6	9	9	2	3,03	29
Annet (vennligst spesifiser)							0
<i>answered question</i>							33
<i>skipped question</i>							3

Kommentar

Ungdommene svarer her på hvilke område de har fått mest effekt. Vi har som før nevnt i rapporten hatt hovedfokus på fravær, konsentrasjon faglig og sosialt samvær. Denne evalueringen viser at de fleste har fått økt konsentrasjon i fag, økt tilhørighet med andre samt mindre fravær.

Kommentar

De fleste svarer at de vil anbefale ungdomslos og særlig utmerker seg de med dårlig konsentrasjon og som sliter faglig. Det stemmer også i forhold til de andre besvarelsene.

Fordelt på skole og annet

Skole/tiltak/praksis/kurs		
Answer Options	Response Percent	Response Count
Gol vgs	37,1%	13
Ål vgs	51,4%	18
Arb.markedskurs	0,0%	0
Ungdomsskole	2,9%	1
Arbeidspraksis	2,9%	1
Annet	5,7%	2
answered question		35
skipped question		1

Fordelt på hjemstedskommune

Hjemstedskommune		
Answer Options	Response Percent	Response Count
Flå kommune	2,9%	1
Nesbyen kommune	17,6%	6
Gol kommune	23,5%	8
Hemsedal kommune	11,8%	4
Ål kommune	35,3%	12
Hol kommune	8,8%	3
answered question		34
skipped question		2

Kommentarer fra ungdommer

Hei! Jeg var med på dette kurset for å kunne forstå mer hva det innebærer/vil si å ha depresjon/angst ol. For å bedre kunne forstå/"hjelp" de jeg har rundt meg som sliter. Syns kurset var veldig bra, men kunne kanskje ønsket meg litt mer om det å skulle ha mange rundt seg som sliter med det. Følte kurset gikk veldig mye på en selv, og hva en selv føler og tenker. Dette var et tema jeg savnet litt. Tusen takk for kurset😊

01.06.2016 16:42 [Se respondentenes svar](#)

Jeg slet litt mentalt etter å ha hatt kyssesyken og en del ting som skjedde hjemme. Jeg syns ungdomslosen er veldig gode å ha. Det å bare ha noen å snakke med, har vært til stor hjelp for meg!

26.05.2016 04:23 [Se respondentenes svar](#)

Er glad for hjelpen jeg fikk. Ungdomslosen hjalp meg med både ting fra fortiden, og ting som jeg slet med nå. Med denne hjelpen kommer ting til å bli bedre i framtiden. Anbefaler veldig andre elever å gjøre det samme.

24.05.2016 08:17 [Se respondentenes svar](#)

Resultater på systemnivå

Tidlig innsats og økt voksenkontakt i målgruppen:

Hva er utført?

Det er etablert samarbeid med kontaktlærer, rektor, rådgivere, spespedledere, helsesøster, PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste), OT (oppfølgingstjenesten), BUP, Nav, barnevern, politi kriminal omsorgen med ungdomsoppfølging, psykisk helse, koordinerende enhet (KE). Ved samarbeid med noen av disse har vi fått til tidlig innsats og kommet i kontakt med ungdommen. Noen ungdommer har kontaktet oss selv. Andre har vi reist ut til og «forstyrret» hjemme. Vi har satt av faste dager vi er på skolene slik at vi skal være lett tilgjengelig. Vi har også vært tilgjengelige i gangene og i kantinen ved begge skolene ukentlig, slik at ungdommene lett kan ta kontakt med oss samt at vi gir trygghet for de ungdommene som sliter med tilhørighet.

Hva har fungert?

Samarbeidet med BUP, OT, PPT, rådgivere, rektor, spespedledere, helsesøster, barnevern, politi, Kriminalomsorgen og psykisk helse har fungert bra.

Hva kan fungere bedre?

- En kan også jobbe videre med å få til bedre rutiner for økt informasjonsflyt mellom instanser for å komme tidligere inn. (Kontinuerlig forbedringer) Vi ser at vi kunne ha kommet inn tidligere på noen ungdommer.
- Skolene skal ut fra deres lovverk ivareta det psykososiale miljøet på skolen. Ungdomslosen har kommet inn som en ekstra ressurs som har blitt brukt opp mot ungdommer som skolen selv ikke når. I starten av prosjektet jobbet vi med oppsøkende virksomhet ved å være inne i klassene, særlig praktiske fag. Dette ga godt grunnlag for tillit og etablering av relasjon. Det siste skoleåret bestemmer Gol vgs. ledelse at ungdomslosen ikke skal inn i klassene og begrunner dette at det forstyrrer undervisningen. Skolehelsetjenesten er en lovpålagt tjeneste som vi mener ut fra samhandling og samarbeid samt sett fra elevbrukerperspektiv kunne bestå av helsesøster, psykisk helse og ungdomslos, men foreløpig har vi ikke fått gjennomført dette på Gol vgs.

Tiltak for hybelboere, og ungdom som ikke kan/vil bo hjemme:

Hva er utført?

Budsjettopplæring for de som ønsker det.
Satt i gang aktiviteter
Hjulpet noen med å få jobb.
Hjulpet noen til å få støtte fra NAV.
Plan med kafe treff (Makalaus) med mat en ettermiddag/kveld hver 14 dag fra februar 2017 som ikke er i satt i gang grunnet betalingskontroll i forhold til bestilling av mat.

Hva har fungert?

Budsjettopplæring med opplæring i personlig budsjett.
Aktiviteter. Ulike aktiviteter reduserer ensomhet på hybelen.
Noen har fått jobb
Støtte fra NAV

Hva kan fungere bedre?

- Flere som kan delta i budsjettopplæring. Skolen kan bidra til å informere
- Flere i aktiviteter
- Flere i jobb

Legge til rette for gode fritids-/aktivitetstilbud:

Hva er utført?

Avtale med Gol gym med gunstig medlemspris for de som er i kontakt med ungdomslosene. Da er vi noen ganger med ungdommen og trener for å få dem i gang. Vi har også tilgang til å bruke treningsrommet på frivillighetssentralen. Vi er i gang med et kafe prosjekt som vil være et tilbud til ungdom som først og fremst bor på hybel og som har behov for den type sosialt tilbud men også for andre ungdommer som ønsker det over 16 år. Vi samarbeider nå med ungdomskonsulentene i de kommuner som har dette. Med ulike aktiviteter som jentegrupper. Kafetreff innvandrere jenter.

Hva kan fungere bedre?

Legge enda bedre til rette for fritids-/aktivitetstilbud i form av aktiv informasjon der også skolene kan bidra.

Heve kompetansen om ungdom med helhetlig oppfølgingsbehov og gjensidig utveksling av erfaring mellom ansatte på skolen og losene og deltakelse i faste tverrfaglige møter, samt bidra i tverrfaglige møter ved NAV og kommunene:

Hva er utført?

Vi har deltatt i SAFT møte på Ål og tverrfaglig oppvekstteam på Gol og Hemsedal. Vi har hatt møte med ledergruppen i Nav samt deltatt i overlegeforum. SAFT møtet på Ål er konstruktivt og det har vært god delegering av arbeidsoppgaver. Vi har oppnådd enda bedre samarbeid med politiet, skolene og barnevern skoleåret høsten 2016 -2017 med møter hver 4 uke. Møtene er delt i to der vi tar for oss skoleelever første delen av møtet og de som ikke er i skolesystemet den siste delen av møtet. Hensikten med disse møtene er at vi på et tidlig tidspunkt kan sette inn tiltak. Vi deltar også i KOG med kriminalomsorgen og hvor vi har fulgt opp ungdom som er under ungdomsoppfølging. I alle disse møtene har det blitt utvekslet erfaringer og vi har fått innblikk i hvilke tiltak som er i gang og som ønskes å settes i gang, samt hva slags utfordringer ungdommen i Hallingdal sliter med.

Det er etablert tverrfaglig team på systemnivå der OT, spespedleder, helsesøster, ppt, ungdomslos, psykisk helse og skoleleder er tilstede. Hensikten er å få til gode prosedyrer og rutiner i et godt samarbeid.

Hva kan fungere bedre?

Vi er med på faste tverrfaglige møter både på Gol og Ål vgs. Derfor har vi hatt samarbeidsmøter ved begge skolene der resultatet ble at vi skal delta i helhetlig oppfølgingsteam/tverrfaglig møte hver 14 dag på Ål vgs. og nå også hver 14 dag på Gol vgs. Helsestasjonen og psykisk helse er med på disse møtene, slik at vi kan snakke om ungdommenes behov og delegere hvem som tar hånd om de enkelte. Da sikrer vi tilbudet bedre, unngår at ungdommer «shopper» tjenester og forhåpentligvis hindrer at noen ungdommer ikke blir fanget opp. Vi har deltatt i oppvekstteam møter i Gol, Ål, Hemsedal, Flå og Nes.

Fortsatt ønske om å delta i tverrfaglig oppvekstteam i Hol kommune.

Videreutvikle informasjonsrutinene ved overganger mellom ungdomskolene og videregående, mellom videregående og bedrifter/arbeidsliv/NAV:

Hva er utført?

Vi har tidligere lagt frem forslag om overgangsskjema for alle 10 klassinger fra ungdomsskolene hvor psykiske utfordringer beskrives med samtykke fra foreldre. Siste stormøte på Ål vgs. ble dette etterspurt slik at alle at det lages et

vurderingskjema på alle elevene. Vi har samtaler med 10 klassinger som er meldt behov for ungdomslosoppfølging i vgs før de slutter 10 klasse. Vi møter 10 klassinger før skolestart på vgs.

Hva kan fungere bedre?

Gjennomføre forslag om overgangsskjema for alle 10 klassinger fra ungdomsskolene hvor psykiske utfordringer beskrives med samtykke fra foreldre. Enda bedre informasjonsrutinene mellom PPT, OT, Ungdomslos, helsesøster, kontaktlærere, rådgivere og ledelsen.

Delta i VIP-programmet (Veiledning og informasjon om psykisk helse hos ungdom) på begge skolene:

Hva er utført?

Det er blitt gjennomført VIP på begge skolene høsten 2016. Det er også etter fullført VIP gjennomført en evaluering der kontaktlærere var med. Programmet skal gjennomføres ved at kontaktlærer har 3 timer med VIP først, deler ut et hefte, viser en film og elevene får skrevet ned spørsmål som de ønsker svar på når vi kommer og har de siste 2 timene med gjennomgang av VIP. Det ble gjennomført på Gol vgs. ved at lærerne hadde 2 timer VIP og vi losene tok 3 timer. På Ål vgs. ønsker ikke lærerne å ta del i VIP, slik at der ble det kun gjennomført 3 timer VIP med losene.

Det foreligger en evalueringsrapport med forslag om noen endringer. Det synes som om skolene tar VIP mere på alvor og at kontaktlærere er med under gjennomføringen.

Hva kan fungere bedre?

Ønske om bedre rutiner for gjennomføring av VIP på Ål vgs. På Gol vgs. evaluering ut fra målsettingene til VIP og ikke ut fra enkelt lærers synspunkter om hva som er viktig.

Kjøre Antidopingprogrammet for alle på 1vgs.

Hva er utført?

SLT koordinator har lagt denne oppgaven over på Ungdomslosen. Vi har flere ganger tatt opp med skolene å legge dette inn i års hjulet.

Hva kan fungere bedre?

Skolene burde ha lagt dette inn i års hjulet men det er selv etter flere gangers påminnelse ikke gjort. Resultatet er at ingen av ungdommene har fått noe informasjon om programmet.

Kjøre Livsmestringskurs begge videregående skolene.

Hva er utført?

Har kjørt Livsmestringskurs kurs på Gol vgs. vår 2015 og Høst 2016

Har gjennomført et Livsmestringskurs Ål vgs vår 2016.

Hva kan fungere bedre?

Frammøte er for dårlig og skolen fokuserer ikke på nytteverdiene av kursene. Evalueringen vår og departementet skriver tydelig at det er en sammenheng med sosial tilhørighet og faglig utbytte. Dette er har vi prøvd å formidle flere ganger men ledelsene på begge skoler har ikke prioritert dette. Vi mener at behovet er stort for slike kurs og synes det er synd at skolen ikke har benyttet seg av dette tilbudet slik de burde gjøre. Derfor har vi fylt opp kurset med andre ungdommer eksempelvis fra folkehøyskolen. Kurset går hovedsakelig ut på å hjelpe ungdom til å unngå å diskvalifisere seg selv faglig og i sosiale kontekster med andre. Det er i dag mange ungdommer som opplever ensomhet og press. Dette viser også de siste ungdataundersøkelsene. Hadde skolene vært positive til slike kurs ville vi kunne ha hjulpet langt flere.

Kjør for livet

Et samarbeidstilbud for ungdom i regi av barnevernet der ungdomslosen, politi og barnevern vurderer hvem som skal være med. Hensikten er å lære ungdommene, struktur, mestring, bra kommunikasjon og samhold. Kjør for livet består av to grupper der den ene er stasjonert på Gol og den andre på Flå.

Hva er utført?

Kontrakt inngått med Bjørn Viko på Gol og Flå. Ungdommene er i gang. Møter der vi ser

Hvem som møter og om vi eventuelt må rekruttere nye. Begge gruppene er fylt opp med 5 ungdommer på hver gruppe. Et vellykket tiltak som bør fortsette.

Hva kan fungere bedre?

Foreløpig er det bare positive tilbakemeldinger.

Sjef i eget liv

Sjef i eget liv er et samarbeid mellom NAV, OT, Karrieresenteret og Ungdomslosene. Kurset er gjennomført og evalueringen gjennomføres i løpet av januar. Kurset er beregnet for ungdommer som ikke har skole, jobb eller er i noen aktiviteter. Kurset består av:

- Livsmestring
- Karriereveiledning
- Skolemuligheter
- Jobb søknad økonomi

Hva er utført?

Gjennomført kurs høsten 2016, to dager i uken, onsdag og fredag fra kl. 11.00 – 14.15. Evaluering ble gjennomført januar 2017.

Hva kan fungere bedre?

Det kan bli jobbet mer ut i fra de individuelle behovene, gjerne besøke ulike bedrifter for å få et innblikk i ulike yrker basert på ungdommens ønske. Besøke videregående skole og få se de ulike fagområdene. Det er mulig det vil være bedre at ungdommene kan få plukke ulike temaer å få informasjon og økt kunnskap i, ut fra eget ønske og interesse. Kurset kan inneholde mer aktivitet og litt mindre teori, blir kanskje litt for mye skolerelatert opplevelse.

Behov?

I følge OT og NAV vil det være kontinuerlig behov for slike kurs.

Opprop med ønske om tilbakemeldinger fra samarbeidspartnere

Helsesøster Gol vgs

Hei!

Beklager at du ikke har hørt fra meg, men da jeg gikk tilbake til din opprinnelige mail, ser jeg at jeg nok har vært i tvil om hva du ville ha tilbakemelding på. Som du skriver i evalueringen har det vært vanskelig å få til et nært samarbeid med helsesøster, og det er vel derfor jeg ikke helt har klart å følge med på eller hatt en formening om hva dere har fått utretta. Dessuten var jeg usikker på hvilke oppgaver dere hadde i forh. til psykisk helse ved skolen. Litt av årsaken er nok at jeg selv var ny på vgs det året dere startet opp, og hadde en(for) liten ressurs til å være der så mye og også samarbeide med andre.

Når det er sagt, har jeg jo observert og fått tilbakemelding fra elever som har vært i kontakt med dere, og det har stort sett vært positiv respons.

Jeg er ikke i tvil om at dette er en viktig ressurs for skolen og elevene, særlig i forh. til det å støtte og «backe opp» elever som kan falle ut av systemet, og de tilbudene om kurs dere gir ved skolen.

Samarbeidet ved skolen i år har fått en god start ved at det er satt i et mer forpliktende system, og det er bra for vårt samarbeid. Jeg ser jo at noe er det naturlig å samarbeide med dere om, mens noe er det ikke.

Håper det var noe av dette du ønsket tilbakemelding på?

Mvh
Kristin M. Hoftun

SLT Koordinator

Hei Dag.

Da jeg ikke har noe praktisk med ungdomslosene og gjøre, med unntak av felles tverrfaglige møter, er jeg ikke den instansen som skal være med på å evaluere dere, eller det dere har fått til.

Jeg benytter allikevel enhver anledning der jeg har kontakt med kommunenes ledelse og andre, til å fortelle dem hvor viktig det arbeidet dere gjør, er, og hvor godt dere jobber.

Jeg gir også klare råd om at dette er noe de må ta godt vare på, og sørge for at fortsetter.

Snakkes ☐

Mvh.
SLT-Koordinator for Hallingdal
Ole-Reidar Lågrinn

PPT

Hei.

Her er noen korte tilbakemeldinger☐.

- Viktig med ungdomsloser og viktige oppgaver.
- Veldig viktig at noen kan jobbe konkret og praktisk med ungdommen, med kort «ventetid»

Og her er noen punkter vi tenke vi vil gi innspill på.

- Det har vært litt uklart hva ungdomslosene skal jobbe med, og det virker som dere har veldig mange ulike roller og oppgaver. Litt uklart i rolle og oppgavefordeling.
- Noen ganger erfarer vi at ungdomslosen har vært inne og jobbet med en elev som PPT også jobber med. Noen ganger har det vært litt vanskelig å vite hva som har blitt gjort, og med hvilken hensikt. Man trenger ikke vite helt inngående hva, men ofte vil det ha betydning for helheten av tilrettelegging. Dersom PPT og Ungdomslos jobber med samme elev, er det fint om vi kan vite om det slik at man kan utnytte hverandres kompetanse og ressursene best mulig.
- PPT er primært et sakkyndig organ som skal gi veiledning til, og samarbeide med skolene om gode opplæringsmuligheter. Vi er et organ som i samarbeid med skolen og elev skal hjelpe elever med et spesialpedagogisk behov til et godt nok læringsutbytte. Det betyr at det er skolen som «eier» både elev og undervisningsopplegg, og vi blir invitert inn av elev og/ eller skole for å bistå i samarbeidet. Dette har litt betydning for vårt samarbeidet med Ungdomslosene.
- Vi tror det hadde vært lurt å gjennomgå våre og deres rutiner med tanke på overganger, samarbeid med andre instanser ol. slik at dette er samkjørt.

Snakkes.

Mvh
PPT nedre Hallingdal
v/ Ingrid og Gunvor

POLITIET

Hei!

Jeg har vært mye til og fra denne sommeren, men håper at jeg nå mer eller mindre er godt tilbake selv om det sikkert vil ta litt tid før jeg er godt inne i det igjen. Jeg velger å tolke mailen dit hen at jeg svarer på denne mailen med tilbakemeldingene mine.

Først vil jeg bare si at jeg er utelukkende positiv til ungdomslos og er positiv til vedlegget i denne mailen.

Tilbakemeldingene er ikke basert på politiet som helhet, men mest meg ettersom det er jeg som kjenner til dere best og derfor kan si noe om det hele.

Tilbakemeldinger:

- *Politiet er fornøyd med den utviklingen ungdomslosene har hatt. Vi snakket om at dere kanskje var litt feilplassert i forhold til aldergruppene, og sammen klarte vi å komme frem til hvilke aldersgruppe vi burde fokusere på. Dette mener jeg ga resultater! Dette kan nok være litt flytende ut fra alderskull og det er derfor viktig at man kanskje ikke låser seg for mye til alder.*
- *Vi er fornøyd med at ungdomslosen har fått et bredere nedslagsfelt i Hallingdal og at man ikke bare ser på dette som et tiltak for en kommune. Så får man bare fortsette arbeidet slik at flere kommuner klarer å se viktigheten av å ha ungdomsloser.*
- *Politiet er fornøyd med at de ansatte søker informasjon for å utvikle seg selv og sin kunnskap, herunder vises det til narkotika. Narkotika er et minefelt hva det gjelder diskusjon med mindreårige som har interesse eller bruker. Så kunnskap er viktig.*
- *Jeg er veldig fornøyd med de møtene vi har hatt på lensmannskontoret i Gol med henblikk på forebyggende arbeid. Disse møtene mener jeg har gitt oss mye god informasjon. Det har gitt oss mulighet til å snakke om personer og sådan gjort at flere blir oppmerksomme på noen og kan derfor sette inn flere og bedre tiltak.*

Dette er bare noe av det som lå i toppen sånn på sparket. Om du ønsker mer eller annet kom med spørsmål så skal jeg svare så raskt det lar seg gjøre.

Martin

PSYKISK HELSE ÅL KOMMUNE

Dette er referatført etter møtet i styringsgruppa, den 09.03.16.

07/16	Videreføring av ungdomslosprosjektet <i>Dag informerte om kontakt med Sidsel Urke og Magne Skålvik om rådføring om mulig verifisering av prosjektet. Det ble lagt frem en plan for å ta kontakt med rådmann og ordfører i Gol kommune som igjen tar det opp i regionrådet som sak. Regionrådet må ta stilling til om det ønskes å ta saken videre med</i>
--------------	---

fylkesrådmannen som igjen fremmer en sak til fylkespolitikere. Videreføring av prosjektet kan ses i sammenheng med etablering av nærværskoordinator på begge videregående skolene. Oddvar kom med et forslag å sende en mail om dette direkte til Fylkeskolesjefen om nettopp videreføring av ungdomslosen og etablering av nærværskoordinator kan ses sammen. Leste opp forslag til mailen og sendte den mens vi satt møtet. Mai Britt sa at det muligens fantes noe midler i NAV systemet som også kanskje kunne bidra. Det var nevnt (Farve program) Dag tar ansvar og følger opp dette.

Vi hadde nytt møte den 08.06.2016 der dette vart fulgd opp, men eg ser ikkje at det føreligg referat frå dette møtet. Då hadde det vore aktivitet rund planen om å etablere eit Arbeidsinsitutt i Hallingdal, som vil kunne vere eit svært positivt tilskott til elevar som silt med gjennomføring i ordinær skole. Eg veit like om korleis denne saka står.

Mitt inntrykk er at styringsgruppa står samla om at ei vidareføring av Ungdomslosen må over i skulane og ut av helse. Dette for å gjere det tydelegare for alle partar at dette er tiltak knytt til skulesituasjonen og at det er tiltak og aktivitetar som skulen ser er positivt og nødvendig for å styrke læringsmiljøet.

Mai-Britt Svartveit

Avd.l. psykisk helse
Ål kommune
3570 Ål

SPES. PED. LEDER ÅL VGS

Hei Dag og Charlotte.

Flott oppsett over aktivitetene dere har laget.

Vi er veldig glade for samarbeidet og ser klart behovet for at det etableres et permanent tilbud.

Men jeg er litt usikker på hva dere ønsker og trenger fra oss. Innspillet fra Lappegard var bra. Tenker dere at vår rolle skal være dere noe mere enn at vi støtter dette.

Sidse

SAMHANDLINGSLEDER HALLINGDAL

Takk for god informasjon. Mitt inntrykk etter å ha fått tilbakemelding fra ulike hold i helsevesenet, er at det er svært positive erfaringer med ordningen og det er ønske om at arbeidet videreføres. Det krever imidlertid et godt samarbeid for å sikre en videreføring av ungdomslosordningen. Det vises til Valdres, der en har sikret videreføring i et samarbeid mellom NAV og videregående skole (Oppland fylkeskommune). Det er viktig at vi ikke kommer i en situasjon der «alle» tror at «noen» har tatt denne ballen og så viser det seg at tiden går fra oss. Jeg regner med at Aud Toril Sæbø som representant for vertskommunen koordinerer arbeidet med å sikre en videreføring og at regionrådet (Knut Arne Gurigard) og hovedutvalget for utdanningssektoren i Buskerud fylkeskommune (Sissel Urke) også er medvirkende. Arbeidet må gjøres tidlig i høst for å komme med i budsjettprosesser for høsten 2017. Det hadde vært fint med en tilbakemelding til «alle» fra «noen» som vet hva som er

status og hvem som holder i rattet. Jeg er sikker på at mange av oss som står på adresselisten vil bidra for å få dette til.

Mvh
Øystein Lappegard
Samhandlingsleiar Hallingdal

REKTOR GOL VGS.

Takk for info. Om mykje godt arbeid! Vi er i innspurten med planlegging av nytt år. Som du veit har vi nye rådgjevarar, Live Surlien og Øystein Bergane. Ingrid Marie Kolsrud er leiar for elevtenesta. Vi er i ferd med å få til god orden på elevtenesta med dei dokumentasjonar og rutinar som skal til. Vi ser fram til vidare samarbeid med dykk ungdomslosar og med helsetenesta elles.

Mvh
Grete☺

NAV

Hei!

Jeg har fått i oppdrag å besvare dette spørsmålet.

NAV Gol og Hemsedal og NAV for øvrig i Hallingdal har sporadisk hatt med ungdomslosen i våre teammøter ang ungdom. Dette har vært nyttig for å kunne følge med på hvor mye oppfølging ungdom rundt om i dalen trenger for å kunne stå i videregående opplæring.

Vi ser at ungdomslosen er nyttig opp mot elever i videregående skole/opplæring men vi går ut i fra at skolene selv kommer med tilbakemelding på dette.

NAV i Hallingdal har i liten grad brukt losen inn mot våre brukere. Losen har vært tilknyttet våre brukere kun i de tilfellene der de følger ungdom fra skole og ut i arbeidsmarkedstiltak som resultat av drop out (eksempelvis ungdom som deltok i ungdomskurs i regi Nordic academy) Ellers har samarbeidet fungert godt i de sakene der NAV er koblet på i forbindelse med utskriving fra skole eller der NAV har blitt kalt inn som rådslagningspartnere.

NAV sin oppfatning er at det er behov for en los eller tilsvarende som følger opp de ungdommene som sliter med å komme seg gjennom videregående opplæring.

Mvh:

Janet Albrigtsen
Leder ungdomsteamet - NAV Hallingdal

UNGDOMSLOS I HALLINGDAL –

EN VIKTIG SATSING PÅ FOREBYGGENDE ARBEID FOR BARN OG UNGE

Hallingdal barnevernteneste har hatt mye samarbeid med ungdomslosen siden prosjektet ble startet. Man ser at det har blitt mer samarbeid etter hvert, da tiltaket nå er mer etablert og kjent, og kontakt og samarbeidsrutiner har blitt etablert.

Utgiftene til barnevern har hatt en jevn økning de siste årene. Man ser at flere saker kommer til barnevernet, og er mer komplekse og kostnadskrevende for kommunene. Vi ser gjentagne ganger at de mest komplekse og alvorlige sakene gjelder barn/ familier som hjelpeapparatet har vært bekymret for og hatt kontakt med over flere år. Allikevel har man ikke lyktes med å hjelpe dem på en god nok måte slik at barna/ ungdommens situasjon har blitt bedre. Det kan være flere grunner for det. Det kan være at foreldrene unndrar seg tiltak og hjelp, at instansene ikke har fanget opp tidlig nok eller at man har ikke har lyktes med de tiltak og den hjelp man har gitt.

*Uansett er kommunene nå svært opptatt av utgiftsøkningen i barnevernet. Hvordan skal vi lykkes med å snu den utviklingen som vi ser?
Svaret må bli: **Større fokus på forebyggende tiltak.***

Lov om barneverntjenester påpeker KOMMUNENES ansvar for å drive forebyggende barnevern. Det vil ikke si at det er kun barnevernet som skal drive forebyggende barnevern men at det er et kommunalt ansvar som involverer alle kommunale instanser.

UngdomsLOS anser barneverntjenesten for å være et svært viktig forebyggende tiltak overfor ungdom

TETT PÅ

Ungdomslosen er i en særstilling i forhold til muligheten for å jobbe tett på ungdommene de har kontakt med. De driver oppsøkende virksomhet og treffer ungdommene på deres egen arena, der hvor de

er. Det kan være på skolen, hjemme på hybelen, på ungdomsklubben m.m. Dette gjør at dette tiltaket er i en særstilling sett i sammenheng med andre kommunale instanser.

TILGJENGELIG

Det at ungdomslosen oppholder seg på de arenaene der hvor ungdom er, gjør dem tilgjengelige for denne målgruppen.

Det krever lite eget initiativ for å komme i kontakt og det er ingen krav til å melde eller henvise. Det gjør dette tiltaket til et lavere lavterskeltilbud enn de fleste andre kommunale instanser.

TIDLIG INN

Ved at ungdomslos er så tilgjengelig for ungdommene, gjør at de kan komme inn på et tidligere tidspunkt enn flere av de andre kommunale instanser. De har muligheter for å fange opp den enkeltes utfordringer på et tidligere tidspunkt. De kan da sette inn egne tiltak tidligere, eller sørge for at andre og mer riktige instanser kommer inn på et tidligere tidspunkt.

EN «UFARLIG» HJELPEINSTANS

Terskelen for å ta kontakt med barnevernet er for mange høy. I enkelte saker der barnevernet er inne med tiltak, kan motstanden mot å ha kontakt og hjelp fra barnevernet være stor. Vi har erfaringer med at vi i samarbeid med ungdomslos får det til ved at ungdommen kan få oppfølgingen fra ungdomslos istedenfor fra barnevernet direkte. I de sakene kan barnevern og ungdomslos samarbeide om å få gitt den hjelpen ungdommen/ familien har behov for på en mer «ufarlig» måte. Sånn sett er ungdomslos et viktig tiltak for barnevernet.

ET BINDELEDD MELLOM UNGDOMMEN OG ANDRE INSTANSER

Ungdomslosen kan være et viktig bindeledd mellom ungdom og øvrige hjelpeinstanser. Det kan være som en brobygger mellom ungdom og de instansene som bør inn, men der terskelen for ungdommen til å selv ta kontakt er høy. Ungdomslos kan bidra til å ufarliggjøre andre instanser og bli en viktig støtte for ungdommen som skal løses det det er nødvendig for å få rett hjelp. I tillegg får ungdomslos et godt kjennskap til ungdomsmiljøet og kan være en viktig formidler til kommunene av utviklingstrender man ser og som bør fanges opp tidligst mulig.

SATSING PÅ FOREBYGGING OG TIDLIG INN – ET SPARETILTAK PÅ SIKT

Satsing på forebyggende arbeid og mer samhandling har svært stort fokus for tiden. Det gjelder både gjennom statlige pålegg og føringer, gjennom forslag til ny barnevernlov som nå ligger ute til høring og også blant alle oss instanser på kommunalt nivå. Det er her kommunene nå må satse og investere dersom man ønsker å snu den utviklingen som er. For å forebygge kostnadsøkning i barnevernet fra år til år, flere barn i skole og barnehage som trenger spesiell oppfølging, stadig flere barn og unge som utvikler store psykiske vansker og som trenger hjelp og oppfølging fra psykisk helse og helsestasjon. Det er her man må investere, ruste opp andre instanser, satse på gode forebyggende tiltak slik at pengene som går til komplekse barnevernstiltak i dag kan nyttes på en langt bedre måte. Ikke minst for de barna og ungdommene det gjelder.

Ungdomslos er et tiltak som allerede er etablert og der man ser god effekt og nytte. I vårt arbeid med å komme tidligere inn, finne tiltak som treffer og gi hjelp før problemer får utvikle seg store og komplekse, så er ungdomslosen en viktig samarbeidspart som vi tenker det vil være uklokt å ikke satse på også videre fremover.

Behovet for gode forebyggende tiltak vil heller ikke bli mindre i fremtiden.

Med vennlig hilsen

Helene Sagabråten
Barnevernleder

Resultat på samfunnsnivå

Som før nevnt i rapporten er det vanskelig å si hva et nærværsprosjekt som ungdomslosprosjektet vil ha av effekt på lang sikt. Det er gjort noen nøkterne vurderinger på samfunnsmessig økonomisk innsparing på lang sikt ved at denne type forebyggende arbeid kan være med på å forhindre storforbruk av kommunale tjenester. Dersom vi som tidligere anslo med å få 1 person hvert år til å gjennomføre vgs. eller komme i arbeid vil dette i løpet et livsløp tilsvare en besparelse på 12.000.000,-kr

Effektrangering og kommentar

Effekten av ungdomslos arbeidet vil måtte deles inn på ulike nivåer. Vi har valgt å lage en effektrangering på individnivå, systemnivå og samfunnsnivå.

Individnivå

- Kurs ved hjelp av metodikk DU (Livsmestring)
(Livsmestringskurs er med på å hjelpe ungdom til å unngå å diskvalifisere seg selv i forhold til fag og tilhørighet til andre. Er med på å motvirke ensomhet og press).
- Samtaler ved hjelp av metodikker som DU, MI og ART.
(Livsmestring er nevnt u punktet over men metodikken er brukt også individuelt. MI gir ungdommen indre motivasjon, ART er med å korrigere og ha kontroll over emosjonelle følelser, lære grunnleggende sosiale ferdigheter).
- Hjelp til aktiviteter
(Ved aktiviteter er det lettere å komme i kontakt med andre og oppleve mestring).
- Oppfølging arbeidspraksis
(Når en har fått god relasjon er det viktig å vise at bryr seg ved å besøke ungdommen på arbeidssstedet).
- Hjelp til kontakt med barnevern
(Ungdom som forteller om forhold hjemme der ofte yngre søsken ikke har det bra er med på å forebygge uheldig utvikling hos den enkelte som er involvert).
- Samarbeid med foreldre
(I de tilfeller der ungdommen selv ønsker at foreldrene er involvert gir dette en styrke i samarbeid videre)

- Hjelp til å skaffe hybel
(Noen ganger er det grunner til at ungdommen flytter).
- Hjelp til å skaffe jobb
(Deltidsjobb kan være viktig for å klare seg økonomisk)
- Hjelp til økonomi/budsjett
(Hjelp til personlig budsjett gir kontroll)

Systemnivå

- Samarbeidsmøter med politi, ruskonsulent og barnevern.
(Ved å ha slike møter hver mnd. er alle ajour med hva slags tiltak en kan sette inn på den enkelte på et så tidlig tidspunkt som mulig).
- Samarbeidsmøter tverrfaglig begge videregående skolene.
(Ved å ha møter hver 14 dag har vi kunnet fordele ungdommer som har ulike behov).
- Samarbeidsmøter med KOG om ungdomsoppfølging der kriminalomsorgen og påtalemyndigheten er med.
(I slike møter vil ungdomslosen kunne tilby ungdomsoppfølging som en del av en betinget dom).
- Samarbeidsmøter med barnevern og politi med prosjektet Kjør for livet.
(Kjør for livet gir tilbud til 10 ungdommer fordelt på 2 grupper. Der får ungdommene oppleve mestring og tilhørighet).
- Tverrfaglige møter om barn og ungdom i kommunene.
(Ved å delta på slike møter vil vi kunne være med å bidra til utvikling av tjenestetilbudet til barn og ungdom ut fra hva behovet er).
- Samarbeidsmøter OT og PPT
(OT har oversikt over ungdommer som ikke er i jobb eller skole. De har koblet oss på i forhold til å få kontakt med enkelte. PPT er ofte inne i samarbeids-saker og møter vi er på).

Samfunnsnivå

- Reduksjon av rusavhengige ungdom
(Ved å oppsøke, tett oppfølging og ved å sette i gang tidlig tiltak vil en kunne redusere antall som vil ruse seg).
- Reduksjon av påtrykk psykisk helse og annet hjelpeapparat
(Ved kurs, samtaler med ungdommer vil det sannsynligvis bli mindre påtrykk senere på psykisk helse og annet hjelpeapparat).
- Reduksjon i utgifter i forhold til den enkelte både på kort sikt og lang sikt.
(Som tidligere nevnt på et livsløp pr. person 12.000.000,-kr besparelse)

Konklusjon og anbefalinger

Ut fra de erfaringer vi har gjort gjennom 3 år i prosjektet kan det synes som at det er en sammenheng mellom utestenging/tilhørighet og fravær/skoleprestasjoner. Derfor er våre anbefalinger å gjøre ungdommen mere robuste til å lære seg i inkludere seg selv istedenfor å diskvalifisere seg selv som vi ofte opplever at ungdommen gjør både faglig og i sosiale kontekster med andre. Diskvalifiseringen vi ser er i forhold til andre og til skole/fag og som skaper press og stress. Vår anbefaling til skolene er å «følge med i tiden» Ungdommen har ikke bare press fra skolen, men like mye press i forhold til sosiale medier. Summen av dette blir for noen for mye. Når vi spør ungdommen selv om hva som skaper press svarer samtlige at det ikke er samfunnet, skolen eller foreldre men de selv.

For at prosjektet skal gå over i videre drift forutsetter det at kommunene implementerer dette i vanlig drift og/eller i samarbeid med øvrige samarbeidspartnere.